



Nro. 32.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK  
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben, Kedden Aprilisnak 21-dik napján*

*1801-ik esztendőben.*

*Francia Respublika.*

**A** *Moniteur* kiadta a' Nápolyi Ministe: *Micheroux* és Frantzia Követ *Alquier* között Floren-  
cziában Mártz. 28-dikánn aláíratott békeféges  
Kötélt, melynek igen summás foglalatja ennyiből  
áll: —

„1) Nápoly és Frantzia ország között legyen  
békeféges barátság; az ellenségeskedések száro-  
zonn vizenn szünnyenek meg. 2) Minden régibb  
Kötések, a' melyek ezzel a' mostanival ellenkez-  
nének, töröltésenek el. 3) Minden Nápolyi és  
Siciliai Kikötőhelyek, a' Frantzia Ország és ezen  
két Hatalmasságok között, így sziatén az Anglia  
és az Élfzaki Hatalmasságok között való békes-  
nek helyre állásáig, a' Török és Anglus kereske-

dő és hadi hajók előtt, zárattasának bé: ellért. ben minden Orosz, Frantzia, és ezekkel szövetséges hajók előtt, álljanak nyitva. Ha ő Sicilisi Felsége az Anglusoktól vagy Törököktől meg-támodtathá: köteles a' Frantzia Respublika, anynyi segítő erőt küldeni véd lmitre, a' mennyit ugyan azon végre az Orosz Császári Felség fog küldeni. 4) Ő Kir. Felsége a' Frantzia Respublika rendelései alá bocsátja, Elba sziget on Porto Longonét, a' Toskánai partonn Stato de gli-Présidit, és Piombino Herzségset. 5) Mind két Fél víziza ad a' másikoak mindent, a' mit egyik a' másik embereiktől el vettek. 6) Hogy a' hadnak minden emlékezete el-törlddjék, Frantzia ország minden történektekről el felejtkezik: ő Kir Felsége pedig, azon Frantzia Hazasiak' és Agensek' kárvellásának meg fordításául, a' kik nevezetesen Nápolyban és Viterbóban, &c. kárt vallottak, 3 hónapok alatt 500 ezer Frankokat fog fizetni. 7) Ő Felfége a' politikai vélekedéseikétt fogva lévő személyeket, mind szabadon bocsátatja, és azon jobbágyainak javaiakat, a' kiknek a' Frantziákhoz viseltető hajlandóságokétt ki kellett vándorolni, vízizsa jöveletekkór vízizsa adattya. 8) A' mely képeket Romában a' Nápolyi katonának, a' Frantziáktól el vettek, vízizsa adják. 9) Ez az Alku, foglalja-bé a' Cisalpínai, Batava, és Lyguriai Respublikákat is. 10) Harmintz napok alatt rátifikáltatódjon.

### *Északi Europa.*

#### *Koppenhágából, Aprilis 4-dikénn:*

Aprilis' 2-dike, a' leg nevezetesebb napjai közzül egyik vala Dániának; és az Europai nevezetes történetek' laistromában, örökre fel jegyez- tetve fog maradni. Meg esék *Koppenhága* alatt a' *Dánusok* és *Anglusok* között a' rettenetes vé- ontás. A' Dánus tengeri katonaság, a' mely egy,

Ő véle öszfe sem hasonlítottatható Anglus tengeri hadi erővel viaskodott, halhatatlan ditsőfféget fzerzett magának. Egy része azon Anglus hajós feregnek, a' mely Mártz. 30-dikán a' *Sund* nevű keskeny tengerenn bé evzett, Apr. 1 ső napján két részekre ofzlott. Egyik szakalzfzal Adm *Nelson* olyan közel vette magát a' Dánus kikötő-helyhez, hogy az azt védelmező báltyáktól csak fél tengeri mértföldnyire hányta ki vasmatskáit. Ebben az állásban viradott Apr. 2 dikóra, a' midőn tizenegyedfél órakór vasmatskáit ismét fel-fzedvén, egész erővel a' kikötőhelyet védelmező ágyukkal rakott Dánus hajók' lineájának jobb szárnyára rontott. Ezen viaskodásra, 15 Linea és 5 apróbb hadi hajókkal állott-ki *Nelson*, a' többek a' fő Admirallal *Párkerrel*, előbbeni helyekena hátra maradtak. A' Dánus oltalmazó lineának ezen szárnyát, 5 apró hadi hajók, és 8 hajó-battériák (*Blockschiff*) formálták. Leg előbb is egy Anglus Fregát jött néki a' *Provesteen* nevű Dánus hajó batteriának. Valamint az Anglusok a' Dánus tengeri katonaság' bátorságát hitel felett valónak lenni találták, így szintén a' Dánusok is meg vallják azt, hogy a' *Nelson* plánuma, a' mely szerént ezen tengeri ütközetet tette, bámulásra méltó. Egész végig egyetlen egy poutra intézték az Anglus hajók minden figyelmetességeket, és ágyu-tüzeiknek egész erejét. —

„Délutáni 3 óratájban kezdett az ágyuzás egy kímint tsendesülni, a' midőn is Admirál *Nelson*, Követet küldött ki a' szározra, alkudozás végett. —

A' *Nelson*' fel tétélei ezek vóltak? — „Dánia lépjek ki az Orosz Udvarral való Szövettségből — „Az Anglusok foldozhassák meg öszfe rongyóllott hajóikat a' Dánus hajó építő műhelyekben — „Az Anglus hajókról vétetődjenek bé a' meg-sebelledett emberek a' Dániai ispotalyályokba.“

A' két első fel tétéleket telyességgel el nem

fogadta a' Dánus Országglófzék, meg jegyezvén, hogy Dániának volna még ereje, mind pedig bátorsága a' maga függetlenségének védelmezésére. A' 3-dik punktumra tétetett feleletnek pedig ennyiből állott a' summája, hogy, *Dánia* az emberiségnek gyakorlását még ellenségei iránt is, soha el nem fogná mulatni. — Tsakugyan fegyvernyugvás köttetett meg határozatlan időig a' két ellenséges Felek között: tegnap (3 dikban) pedig néhány rendbéli Követek szemléltettek Nelsontól a' városba bé jöni. — Dél utáni 2 óratájban maga is bé jött Nelson *Koppenhága* városába a' Korona örökös Hertzeggel való személyes beszélgetés és alkudozás végett.

Mi lett légyen ezen személyes alkudozásnak a' vége, még nem tudhatni: hanem a' Dánusok jó reménységgel vagynak az ő betűlletjekre való békesség felől. *Nelson* Admirális a' Dánus Kor. Hertzegnél az *Amalienburgban* ebédelt Apr. 3 dikán, és estvéli 7 órakor tért vissza a' hajójára. — Nagy bámulással, de egyfzersmind egész tsendességgel nézte az öfzsze gyülekezve lévő temédek nép, ezt a' nagy tengeri vezért.

A' *Nelson* tulajdon valástétele szerént, 3 Anglus hajós Kapitányok vesztek el ezen ütközetben, a' kik között, azt a' *Berry* nevűt sajnálja *Nelson* mindenek felett, a' ki neki igen kedves barátja, és még az Abukiri nevezetes tengeri ütközetben is leg hűségesebb segédje volt. Még nem holt ugyan meg, hanem, halálos sebet kapott. —

„Egy-egy hajónkra, így ir a' Dánus tudósító, 4, 5 hajóval rontott réá *Nelson*: még is tsak délelőtti tizenegy órától fogva délutáni negyedfélkór juthatott annyira, hogy ezen hajóinkat el vehesse, ekkor is pedig tsak azért, hogy egy-egy hajóinkonn már leg feljebb 20—50 ember ha volt még életben, és már ezek is minden munitziókat el lövödözvén, és öfzsze rongyoltatott hajó battériájikat az Anglusoknak oda hagyván, ma-

gok a' sántzokba, vagy a' beljebb álló hajókra már vízfiha huzták vólt magokat.

„A' Dánusok' vesztése, mint még eddig hozzá vethetünk, holtakat és sebesleget özfíze szám-lálván, 1500—2000 emberekre tetétődhetik. Hogy az Anglusok is sok embert vesztettek, meg-ítélhetni onnét, hogy tsak a' *Nelson* hajojánn 80 ember esett-el. —

„A tsatának végződése után a' Dánus oltalmazó lineának jobb szárnyát az Anglusok ugyan már el foglalták vólt, és már tsak az *Amack* szigeténn 's valami bállvákonn lévő agyuk állottak ellent az Anglusoknak: hanem, minthogy még az oltalmazó lineának egész bal szárnya tellyességgel semmit nem szenvedett, olyan vélekedés vólt Koppenhágában, hogy ha a' fegyvernyugvált tsakugyan a' békeffég mez koronázní nem fogná, 's-még egy ükőzet találna történni, az még sokkal véresebo fogna lenni. A' Dánusok fenn szóval kiáltozzák, hogy ök is meg tudnak, és kéffzek is úgy meg halni, mint sok atyokfiaik Aprilis. 2 dikánn meg hóltak: inkább, mint sem illetlen békeffégte lépjenek az Anglusokkal.

*Nelson* ilyen módon hasonlította a' Frantzia és Danus tengeri katonaságot özfíze ezen tsata után: — „A' Frantziák, úgy mond, derekasint viselik a' tsatazás közben magokat, hanem azt, a' mit a' Dánusok 4 óráig ki állottak, a' Frantziák tsak egy óráig állanak ki. Én 105 tengeri tsatazáfokban forgottam életemben, de mind ezek között a' mai vólt a' leg hevesebb.“

*Koppenhágából, Apr. 6 dikánn:*

„A' Fegyvernyugvás, a' melynek 5-dikben el kellett vólna végződni, ismét el-nyulytatott 7 dikig, és reménség kezdődött lenni hozzá, hogy féibe fem fog izakadni, minthogy a' békefféges alkudozások hathatóson munkába vétetődtek. Mi

azonközben minden esetre készen vagyunk. A 3 dik Aprilisi tsata meg mutatta, hogy a' *Dánus* katonák még ma is szembe mernek ellenségeiknek ágyugolyobiffaikkal szállani. Dániának nem kicsiny tsiusöflégire szolgált ez a' véres tengeritsata. Maga Nelson is el bámult, a' midőn az ő vezérlése alatt lévő Anglus hajós seregénél hatfórta kissébb *Dánus* hajós seregben, ilyen elleállításra talált. Mind addig meg szűnés nélkül feleltünk néki ágyuink tüze által, míg vagy minden embereink el nem hollottak a' megtámogatott helyenn, vagy pedig minden ott lévő ágyuink haszonvehetetlenekké nem tétetődtek. Valami 1700 el esett vagy sebbe - esett emberekenn kívül, tsak tisztjeink 24 gyen lettek oda. — Némely Anglus hajóról, 100 el esett ember is vettetett ki a' tsatázás közben a' tengerbe. Merni lehetett az ő hajó fedeleikről a' vért le. Egy Alkapitány a' *Nelson*' hajóján úgy ítelt, hogy ők az *Abukiri* ütközetben nem veltettek el annyi embert, mint most.

(A' *Dánus*oknak szélső oltalmazó linéájok itten a' *Koppenhágai* kikötőhely' szélében, olyan hajókból állott, a' melyek régen mint nagy hadi Linea hajók ugy szolgáltak, hanem minekutánna egyéb haszonra alkalmatlanokká tétetődtek volna, vitorláik és árbotzfaik le szedettek, és battériák formáitván belőlök, némelyek megfenekelve a' fővenyre, mások pedig vasmatskákra hadi rendbe állitattak. Ezek mozdulhatatlanul állanak a' magok helyeikenn; és mint a' tábori battériák, ágyuikkal és őrző seregekkel jól meg szoktak rakattatni, 's mind addig oltalom-bátfyáku szolgálnak, míg az ellenség annyira nem közelithet melléjük, hogy a' partról semmi segedelem nem küldetethet az el hüllő emberek' helyébe. — Ilyen 8 hajó battériákról (*Blockschiff*) védelmezték mostan magokat a' *Dánusok*, igen nagy ditsérettel, valami 40 kissébb nagyobb Anglus hadi hajók ellen, valami 4 órák alatt).

Lübeckből, Apr. 5 dikénn.

*Fridrich Hassiai Printznek* a' Hassiai Landgróf Fiának vezérlése alatt, egy 3000 fejekből álló Dánus Királyi fegyveres sereg közelgővén tegnap ezen város felé, abba ma reggel, minekutánna a' Magistratustól annak fel-adattatása ő Dánus Felség- nevében forma szerént kívántatott volna, ezen fegyveres sereg, szép rendtartással bé szálla. *Travemunde* felé is el küldetett ugyantsak egy más Dánus fegyveres csoport, hogy az is bé-szálljon oda a' Király' nevében. A' katonaság itt *Lübeckben*, mind a' lakosok' házaikba szállítottatott bé; tsak a' Magistratális, és Papi személyek, 's idegen Hatalmasságok' Konsúljaik' házaiban nintsenek szállók. Ennek a' városnak lakossaihoz is olyan értelmű hirditetéft intézett a' Dánus seregek' vezére a' Hassus Princz, mint a' Hamburgiakhoz-

Hannoverából, Apr. 5 dikénn.

Az ide való országlófzék és az itt lévő Prussiai Királyi Minister Gróf *Schulemburg* között végrehalytatott Alkunak ereje szerént, a' mely is ezen hónapnak 3 dikénn készült meg, a' Prussus fegyveres népnek a' Hannoverai Válofztó Fejedelmi vidékekre való bé szállások, már most minden ellenmondás nélkül meg fog engedtetni, és a' Prussus Udvar által szükségeseknek tartatandó minden rendelések, teljesitetni fognak itten. A' Hannoverai fegyveres népnek nagy része, szabadsággal el-botsáttatik; a' meg maradandók pedig, *Hannovera*, *Gifhorn*, és *Uelzen* városaikba szállittatnak bé; a' több Válofztó Fejedelmi városokat, valamint a' *Hameln* nevü erősséget is, mind Prussus fegyveresek foglalják-el. A' Hannoverai katonatisztek le kötelezni tartoznak magokat, hogy Prussia ellen nem fognak szolgálni. A' Prussus seregek Aprilisnek le folyta alatt ta-

karodnak bé a' Hannoverai vidékekre, és első Májusonn kezdve Hannoverai zsoldonn lesznek. A' Prussus Udvar ellenben kezességet vállal a' felől, hogy a' Hannoverai nép' tulajdona, személye, és eddig való Constitutziója, &c, bántódás nélkül fognak maradni. Minden Hannoverai Tanátszékek a' Prussus Országlószéknek tartoznak a' magok foglalatosságaiukról számolni, mind addig, míg az Anglia és Hannovera között való függés félbe szakadva marad.

*Adolf* Anglus Kir. Princz, ezen alkalmatossággal érkezvén *Berlinből* ide Hannoverába vizsgálta, hoszúas tanátskozást tartott a' Hannoverai Minisztériummal, minekelőtte az a' Kötés, a' mely szerént ez a' tartomány egy ideig a' Prussiai kormányzás alá botsáttódik, aláírás által meg erősítettett volna. Négy Hannoverai Miniszterek, és Feldmarschal *Wallmoden* irtakalá. A' Királyi Princz az után, tovább folytatta *London* felé útját.

Prussus Generál *Kleist* rendeltetett ki, hogy 24 ezer Prussus katonával a' Hannoverai várakat és helységeket el-foglalja. Fő hadi szállása, *Stade*. — Az az irás, a' melyet a' Prussus Udvar Gr. *Schulenburg* Minister által a' Hannoverai Miniszteriumnak Mártz. 30. dikánál adott, és a' melyre nézve ez, azt a' Kötést, hogy Hannovera egy ideig Prussus védelem és kormányzás alá botsáttassék. Apr. 3. dikánál aláírta, summáson ezeket foglalja magában: — „Minekutánna a' Berlieni, Pétersburgi, Koppenhágai és Stockholmi Udvarok, a' háborúnak sokáig tartó inségeit tekintvén, egymásközött egy tengerineutralításban álló szövetségre léptenek volna, Anglia ezért, a' maga kikötőhelyeiben találtató Északi hajókat le-tartóztatta. Prussia azonközben a' mult Februáriusban hathatóson elejébe terjesztette az Angliai Országlószéknek azon eszközt, a' melyeknek elővételek által, Angliának az Északi Hatalmasságokkal való nyilvánosságos há-



boruja, el-kerültetődhetne. Az Angliai Ministerium ellenben, a' helyett, hogy jezen eszközöket munkába vette volna, inkább egyenes nyilatkoztatást tett a' Londonban lévő Északi Követeknek, a' felől, hogy le tartoztatott hajóikat el nem bocsátattya. Minthogy Anglia ily módon a' maga el-kezdett ellenségeskedéseit folytatni meg nem szűnik: kéntelenítettik ő Prussus Felsege, tett ígéreteinek bé telyesítése végett, illendő eszközökhöz nyúlni; a' mint is hogy már most nem csak az Albis, Vázer, és Ems' vizeknek torkait, hanem azon egyéb Német vidékeket is, a' melyek az Anglus Király' birtokai alá tartoznak, seregei által el foglaltatja, &c."

### *Nagy Britannia.*

A' Svéd Követ Báró *Ehrensward*, kezéhez kapván az úti levelet, a' Királytól való bútsúvétel nélkül, utazott-el Londonból, minekutánna előbb egy jelentést, adott volna által az Angliai Ministeriumnak, a' melyben summáson ezeket mondgya:

„Ő Swéd Felsege, a' midőn mint neutrális Hatalmasság, a' maga jussát védelmezi, 's a' midőn magát arra kötelezi, hogy a' mely neutralitás' fundamentomának meg-ismerését más Hatalmasságoktól meg kívánja, és annak minden törvényeit mind maga meg-tartja, mind pedig minden jobbagyai által szorosan meg tartatja; továbbá, a' midőn ezen neutralitásonn fundaltató jussait, egy ujj szövetséges Kötés által is meg erősitvén, tulajdon országának tsendességét erősebb lábra állítani törekedik: nem gondolhatja, hogy ez által másokat, ellenségeskedésre hogy ingerelne. Minthogy ő *Swéd* Felsegét minden lépéseiben, a' népek' törvényéhez és a' Kötésekhez viseltető tisztelet, a' maga népe' javának a' más népek' javával való öszsze köttetése, 's az egyenességnek és békességnek szeretete, vezére-

lik: annál nagyobb álmélkodással értette, hogy a' tudva lévő 'Északi Hatalmasságok' fegyveres neutrálitásoknak lábra állását illető hír, Londonban olyan erőszakos eszközökhöz való nyúlásra szolgáltatott legyen alkalmatóságot, hogy az Anglus kikötőhelyekben találtató Swéd hajók, le áristáltattasanak.

„Ő Swéd Felsége igen távol lévén attól, hogy a' neutrálitás béli jusoknak meg határozatása által az Europai tengeri törvényekbe változást akarna bé hozni, más felől azt is jól tudja, hogy egy lintsen a' Hatalmasságok között olyan, a' ki ezen neutrálitás béli jusokat, a' melyek ezen ujj Kötésben, csak meg-ujjítottak, ez előtt is meg ne ismérte volna. *Anglia* maga el nézte volt ezen Kötésnek leg előzőri meg készülését: sőt az hivatal szerint is közöltetett volt velle; és nem protestált ellene. Hasonló képpen el nézte annak az 1780 ik és 1781 dik esztendőekben történt meg-ujjittatását. És éppen az a' Ministérium, a' mely most ilyen nagy erőszakkal ellene szegezte magát ennek a' Kötésnek, jól tudta 1794 ben, hogy azt akkór, Dania és Swétzia ismét meg ujították legyen egymás között, és 3 esztendő alatt el nézte az ő fegyveres készületjeiket, a' nélkül, hogy az ő ellenségeskedések ellen leg kisebbet is panaszokodott volna. Most ellenben ugyan ez a' Kötés, *Anglia* ellen való öfzfe szövetkezésnek neveztetik. — Ugy látszik, hogy ez a' különbség egyenesen csak azon a' tengeri Syste-mánn fundálozik, a' melyet *Anglia* ezen hadnak folyta alatt el-terjeszteni iparkodott, és hogy az az Orzáglófszék, a' mely Európát a' maga békességes hajlandósága felől oly sok ízben meg győzni akarta — minekutánna azzal ditsekedett volna, hogy Európának szabadságáért kezdte a' hadakozást — most már a' tengerek' el nyomása végeit akar háborufolytatáshoz kezdeni.“

„Ő Swéd Felsége (ezek a' Swéd' Követ' utolsó szavai), nékem azt parantsólta, hogy, mivel

személyes ide küldtetésének semmi kívánt gyümöltse nem lehet, Londonban való további maradásomnak pedig semmi egyéb oka nintsen, innét útozzak haza.

Mártzius' vége felé meg kezdett vólt jóni ismét a' Londoniak reménsége a' békeféléhez. Minden környülállások azt mótatták, hogy az Anglus és Frantzia Országlovszékek között, ismét hathatósan folyani kezdettek légyen egy időtől fogva a' levelezések.

*Birminghamban* Mártz. 24 dikénn némely nyughatatlan zúgások kezdették vólt ki ütni magokat; néhány ablakok és ajtok is rontódtak bé: hanem katonaság érkezvén, azonnal helyre állott a' tsendfég.

Minister *Addington* egy olyan zóld levelestáskát tett le Mártzius' 29 dikénn a' Parlamentom' Alsó háza béli Orátor' asztalára, a' melyben az Irlándiai és Nagy Britanniai nyughatatlanoknak mesterkedéseikről szolló levelek tartatnak, és így szollott: — „En ezeket a' papirofsokat, ö Felsőségétől hoztam ide, azért, hogy ezekből által lehessen látni a' támodások ellen hozatott törvény' meg ujjittatásának szükséges vóltát. Ezeknek meg olvasásokból alkalmarosságot vehetnek ezen ház' tagjai oly eszközöknek idejében való meghatározására, a' melyek a' békételen és az ellenséggel tartó emberek által forraltatott veszedelmeket el háríthatják. Mit tehessen a' támodásnak nyughatatlan lelke, ha vigyázás nintsen réá, szükségtelen magyarázni. Hogy pedig ez a' nyughatatlan lélek ne alügyék, ezek a' papirofsak megmutatják. Tanátslom, hogy bízzuk egy titkos Commissióra ezeknek meg vizsgálását.“ — Némü némü vótékedések után 21 személyek nevezettek ki ezen papirofsak ak meg vizsgálására, u. m; *Addington*, *Pitt*, *Dundas*, &c.

**Batava Respublika.**

Hága, 31. Mártz. —

„Minket is uffjanton meg-tiszteltek egy látogatással számos Anglus hadi hajók. Mártz. 28-dikán jelentek meg a' *Maas* torkánál, a' hol minnekutánna katonaságot szállítottak volna a' nagy hajókból a' szejákra, két versben próbálták meg estvéli 10 és 11 óra között a' *Gorée* szigetére való kifzálást; hanem mindenkör visszakergettettek battériáink tüze által. — 29 dikben az ide nem meizze lévő *Scheveningen* nevü falu előtt állani szemléltetett ugyan ez az ellenséges hadi hajós serég, hanem már tegnap innét is tovább folytatta Észak felé útját. Valami 21 hadi, kisebb nagyobb hajókból áll. Gondóljuk, hogy vagy az *Albis* vize torkához, vagy pedig Adm. *Parker* után czéloz, és *Dixon* Admirális által vezéreltetik.

**Magyar Ország.**

BCU Cluj Central University Library Cluj

**Nagy Károlyból: —**

Nagy Ajtai ifjabb *Csorey Farkas*. Urnak itt következő beiszédgye, melyet, a' fel kelést tárgyazó Kegyelmes Kir. *Rescriptumnak* felolvasásakor a' N. Vármegeye közönséges gyűlésénn mondot volt, kezembe akadván, méltónak találtam a' M. Kurir' leveleinn közönségeslé tétetni:

Méltofágos Báró Fő Ispány Ur,

Tekintetes Nemes Vármegeye!

A' Polgári társaság' virágzására nints hathatósabb eszkösz, az ösrül maradékra szállott jó példánál, és az erőss fundamentomonn álló törvényeknél. A' jeles példák félferkentik a' nemes érzékenységü szivet, és útát mutatnak az

igaz ditsőffégnék elérésére : az állandó gyámoltúl erősfittetett törvények pedig meg örökösítik a' nemzeti boldogságot. Ezen kettős erőffég az, N. Vármegye ! a' mely oly számos századok alatt meg taitott bennünket nemzeti mivoltunknak ép-fégében. Ugyan is nemes kevélységgel mondhat-tyuk azt, hogy a' Scythiai tartományoktól fogva ditsőfféges tselekedeteknek úttján formáltuk ma-gunkat ékes nagyságra. Kóffolták ditső eleink azon örömfég édeffégit, mely fzerént nagyságunkat irigylő Tyrannusokat, rabfzolgai lántzokonn láttak lábaiknál refzketni. Látták romlásunkra olálkodó dühös ellenségeinket, gyözedelmeskedő fegyverek éle előtt meg aláztatott rebegéffel szaladni, és ezen természet áldásaival meg-gazdagittatott földre meg-telepedvén, boldogságunknak állandóffágára oly törvényeknek kéffzítésével törekedtek, melyek által azt, a' mit ök vérekkel és diadalmaskodó fegyvereknek élivel fzerzettek, réánk is meg-tartásúl ha-fonló nemes kötelesség' telyesítése alatt hagyták. Van tehát mind példánk, mind Törvényünk mel-lyeknek követéffekre való vagyodásunk, nemes tü-zet lobbanthat bennünk ; jeles útat mutat kegyel-mes Fejedelmünk is ezennel azoknak követésekre, fogadjuk Ö Felfégének isméretes, és probát ki állott vitézségünkbe helyheztetett kegyelmes bizodalmát, Magyarhoz illő kéffzféggel, önnön erőnk által bizonyítsuk meg azt, hogy elég nagyok vagyunk arra, hogy az ellenség félelmétül men-tek, és szabadok légyünk, elég erőffek, hogy Fels. Fejedelmünket, 's tu'ajdon oly Javunkot védelmez-zük, mely utóffs tsep vérünknek ki ontására is érde-mes. Ellenségünk vérevel törekedgyünk a' puhasá-gnak és tehetetlenségnek azon pifzkait le mosni, me-lyek szinte homályba boríták ezen Márs fiainak termékeny hazáját. Bátorság ! Haza ! Mennyei szépféggel telyes nevezetek ! hason neveteknek éreje fzivünkre, éleffzfén abba öffleink' ditsőffé-

géhez illő tüzet, oly tüzet: mely bennünk minden egyéb vágyódásokat meg emésztvén, egyedül Törvényünk, a' Hazá, és Fejedelemhez volta kép való hívség iránt viseltető szeretetnek buzgó-  
fága által formáljon vitezékké. Ne engedjük a' Hazafi köteleltségeknek szentségeit szemünk előtt el enyészni; mert jaj annak a' Nemzetnek, melynek Polgára részket ott a' hol meg tántoríthatatlan erővel kellene állani, maga alacsonyágának porába fetreng a' midőn jeles, és nagy dolgokat illenék mivelnie, és idegen segedelmet ohajtoz, mikor magának kellene magát fel egyenesíteni, és önnön erejéhez viseltető bizodalmaival az irigységnek ellene arányzot agyarkodását meg alázni. — Kövessük hát öffeink' nemes példáit, kövessük szent Törvényeinek szabását, Kegyelmes Fejedelmünk bizodalmanak Magyar bátorsággal feleljük meg, fogjunk Törvényeink értelmé szerint fegyvert, és mutassuk meg azt: hogy a' mit bírnak egy nagy lélekhez illő nemes, és szent köteleltségnek terhe alatt bírván, férfiu erővel tudjuk védelmezni; bizonyítsuk meg, hogy azon Magyaroknak vagyunk maradéki, kik Asiában a' ditsőtlenségnek felsőbbségében virágozván, Európában vér patakokon jutottak a' Nemessen diadalmoskodó Nagyságnak azon érdemes pontyára: melyen meg állapodván, jó példát hagytak a' követésre, és szent Törvényeket a' Hazafi köteleltségnek telyesítésére.

*Gömör Vármegyében Mártius 25 ik napján.*

Nállunk különböző értelemben van a' Publikum, a' Siket Némak nevelésekre fél állítandó Váczi Institutumról. Azok, a' kikben bővebb mértékben van a' szenyvedő emberiség eránt való érzékenység, örömmel halgatták és vették Cs. Kir. Felségének az aztárgyazó kegyelmes

resolútióját, 's kéfzkek, tehetségeknck mérteke szerént, annak előmozdítására adakozni. — Mások sem hajlandóságot, sem idegenséget nem mutatnak az eránt, 's ezen okra nézve kevés reménység lehet lefedelmekhez. Találatnak olyanok is, a' kik a' Siket Némakon teendő segellést az Isten munkaja föl forgatásának, és így vétkes dolognak tartják azt mondván, hogy az Úr Istennek őket olyanoknak formálni, a' milljenek tettsett, a' pedig a' mi az Istennek tettszik leg jobb (a).

A' Rosnyai Tanács a' Siket Némák eránt azt a' végzést tette, hogy a' Papok a' papi székekből a' népet a' segedelem adásra ébreszgjessék. E' meg lévén, a' bé szedésre négy polgárt rendeltek ki. — Evangyélikus Predikátor Tuzt. Klebavszki János Ur, a' ki tett szélra egy igen fontos, és szivre ható predikatiót mondott, és most már szereventséssen foly a' segedelem szedés.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(a) Minden ember siketen és némán jó e' világra, és olly állapotban marad mind addig, míg a' hallásnak és szollásnak organumjai evolvalodnak, az az, ki fejtődnek. Az Isten minden embert fel ruházott ezen organumokkal, és nem az Isten meg határozásából, hanem történetből, az az vagy belső nyavalyák, vagy esés, vagy ütés, vagy más történet miatt lesznek a' szegény gyermekek siketökké és némákká. — Ezek pedig az anya méhében is érdekelhetik a' tsetsemöket. — Nemtsak nem véikezik tehát az, a' ki az ilylyetén böldoztalan embereken segíteni kíván, sőt inkább mind a' természet, mind az Isten törvényei, a' mellyek szerént felebarátainkat úgy tartozunk szeretni, mint szinte magunkat, arra köteleznek bennünket, hogy tellyes tehetségünk szerént igyekezzünk rajok segíteni.

Minémü indulattal vették légyen a' Dobsiná városbeliek, a' hozzájuk küldetett segedelem ké-  
rő levelet, meg tettsik a' Siket-Némak Institu-  
tumjának Directorjához, Titt. Császár András As-  
sessor Urhoz küldött következő válasz adá-  
sokból:

*Tekintetes Ur, 's kiváltképen való érdemes Urunk!*

Mennél inkább meg győzettettünk a' Tek.  
Úrnak erántunk való barátságos indulatjáról, an-  
nál bizonyosabb bizodalomban vagyunk az eránt,  
hogy azon mi késedelmezésünket, melly szerént,  
a' múlt Febr. 21 ik napján költ, 's nekünk kül-  
dött igen érdemes, és a' Siket Némák nevelésére  
fel állittatandó Institutumot tárgyázó levelére elebb  
nem felelhettünk, kegyesen meg fogja nekünk  
engedni."

„Mennél inkább meg vagyunk arról győ-  
ződve, hogy a' Tekint. Úrnak ezen szorgalmaz-  
tatása egyedül az ember boldogságán, és feleba-  
ráti szereteten, mint a' virtusoknak leg szebb ága-  
zatján (a' melynek meg szerzésén, valamint a'  
Kereszténynek úgy a' Pogánynak, és valamint  
a' Izraélitának úgy a' Szamaritanusnak is ipar-  
kodni kell) fundáltatik, annál nagyobb készséggel  
fogjuk mind azt művelni, a' mi mindenpolgártól  
egyenként (a' kikre nézve azt végzettük magunk  
közt, hogy a' következő innepi napokon col-  
lectat tsinállyunk) és közönségesen, a' Közönség  
kassájától ki telhetik.

Mellynek alázatos jelentésével, tartozó tisz-  
tisztelettel vagyunk és maradunk. — A' Tekin-  
tetes Úrnak, tisztelő szolgálai, Dopsa városának  
birája, és a' Magistrátusnak minden tagjai. —  
*Költ Dopsában Martius 18 ik napján, 1801-ik elz-  
tendőben.*

P. D.